

Läheltä lautaselle -hanke Loppuraportti 1.9.2010–30.4.2012

Sisällysluettelo

1	Hankkeen toteuttajan nimi.....	3
2	Hankkeen nimi ja hanketunnus.....	3
3	Yhteenveto hankkeesta	3
4	Loppuraportti 1.9.2010-30.4.2012.....	3
4.1	Hankkeen tavoitteet	3
4.1.1	Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on	3
4.1.2	Hankkeen tavoitteet	4
4.2	Hankkeen toteutus raportointijaksolla	4
4.2.1	Toimenpiteet	4
4.2.2	Aikataulu	11
4.2.3	Resurssit	11
4.2.4	Kustannukset ja rahoitus	12
4.2.5	Raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)	15
4.2.6	Toteutusoletukset ja riskit	15
4.3	Yhteistyökumppanit.....	16
4.4	Hankkeen tulokset ja vaikutukset.....	16
5	Esitykset jatkotoimenpiteiksi	17
6	Allekirjoitukset ja päiväykset	17
7	Liitteet	17

1 Hankkeen toteuttajan nimi

Hankkeen toteuttaja on Jyväskylän Asukkaiden Paikallisagenda JAPA ry. Yhdistyksen osoite on Matarankatu 4, 3. krs, 40100 Jyväskylä. Yhteyshenkilönä on Anna Sarkkinen (040 593 8541, anna.sarkkinen@jkl.fi).

2 Hankkeen nimi ja hanketunnus

Hankkeen nimi on Läheltä lautaselle ja hankkeen numero 10957.

3 Yhteenveto hankkeesta

Läheltä lautaselle -hankkeen tavoitteena on parantaa lähiruokatuotteiden saatavuutta Vesuri ry:n maaseutualueilla perustamalla hankkeen aikana kaksi vapaaehtoisvoimin pyörivää lähiruokapiiriä. Hankkeen toteutusaika on 1.9.2010-30.4.2012 ja se saa Leader-rahoitusta Vesuri ry:ltä ja Keski-Suomen ELY-keskukselta (EU-rahoitus).

Hanke käynnistyi hankesuunnitelmasta poiketen (suunnitelma 1.9.2010) hieman myöhässä johtuen hankepäättökseen odottamisesta. Hankkeen aikana suunniteltiin ja valmisteltiin lähiruokapiirien perustamista. Hankkeen aikana pidettiin yhteensä neljä infotilaisuutta lähiruokapiirien perustamisesta. Infotilaisuudet pidettiin Jämsässä, Multialla, Keuruulla ja Korpilahdella.

Ensimmäinen hankkeessa perustettava lähiruokapiiri aloitti toimintansa Jämsässä syyskuussa 2011. Multialla ja Keuruulla piirien toiminta käynnistyi lokakuussa 2011 ja Korpilahdella marraskuussa 2011.

Kiinnostus lähiruokaa ja lähiruokapiirejä kohtaan on ollut suurta raportointikauden aikana. Asukkailta on tullut paljon kyselyitä ja toiveita ruokapiirin perustamiseksi omalle alueelle, ja myös tiedotusvälineet ovat olleet hyvin kiinnostuneita ruokapiirien toiminnasta.

4 Loppuraportti 1.9.2010-30.4.2012

4.1 Hankkeen tavoitteet

4.1.1 Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Tavoitteena oli lisätä lähiruuan käyttöä ja parantaa lähiruokatuotteiden saatavuutta maaseutualueilla. Siten parannetaan asukkaiden palveluita ja samalla vahvistetaan kuluttajien ja maanviljelijöiden välistä yhteyttä konkreettisella tavalla. Lisäksi edistetään kestävästä kehitystä, sillä lähellä tuotetun ruuan suosiminen on myös ympäristöteko. Lähiruoka on paikallisesti tuotettua, tuoretta, puhdasta ja laadukasta.

Hankkeen tarkoitus:

1. Antaa mahdollisuus lähiruuan ostamiseen läheltä, kohtuuhintaan ja tuoreena
2. Tukea paikallista tuotantoa
3. Kiinnittää huomiota ruuan ympäristö- ja terveysvaikutuksiin
4. Lisätä yhteisöllisyyttä.

4.1.2 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli perustaa asukkaiden avulla hankkeen aikana yhteensä kaksi lähiruokapiiriä, jotka jatkavat toimintaansa myös hankkeen päätettyä. Ensimmäinen alue, jonne ruokapiiri oli tarkoitus perustaa, oli Multia. Paikat valikoituvat asukkailta tulevien yhteydenottojen ja kiinnostuksen perusteella.

Keskeistä hankkeessa on paikallisten toimijoiden osuus, eli ruokapiirien pyörittämisestä vastaavat paikallinen toimija (yksityishenkilö tai yhdistys), mikä takaa piirin toiminnan jatkumisen myös hankkeen päätyttyä. JAPA ry:n roolina on ennen kaikkea asukkaiden aktivointi ja innostaminen sekä avustaminen ruokapiirin käynnistämisessä.

Hankkeen kautta voitiin myös testata ja tarkentaa aiemmassa hankkeessa luotua ohjeistusta lähiruokapiirien perustamiseksi. Hankkeen avulla voidaan todeta ohjeistuksen toimivuus. Lisäksi hankkeen kautta saadaan kartoitettua asukasyhteistyöstä kiinnostuneita tuottajia kokonaan uudella alueella, jolloin uusien lähiruokapiirien perustaminen tulee asukkaille helpommaksi.

4.2 Hankkeen toteutus raportointijaksolla

4.2.1 Toimenpiteet

Ruokapiirien perustamisen ennakovalmistelut ja muut yleiset toimenpiteet

Syyskuussa 2010 suoritettiin alustavaa tuottajakartoitusta aiemman hankkeen lähiruokapiirien pohjalta. Käytännössä hankkeen toteuttaminen vasta lokakuun 2010 puolella virallisen hankepäätöksen saavuttua 13.10.2011.

Loka-marraskuussa 2010 vaihdettiin Multian piirin tulevan vapaaehtoisen Marjut Rautiaisen kanssa sähköposteja paikallisesta toiminnasta ja mahdollisista tuottajista. Joulukuussa hankkeen koordinaattorit vierailivat Multialla mahdollisessa jakopaikassa. Multian piirin jakopaikaksi tarjottiin keskustan läheisyydessä sijaitsevaa Metsolan kartanoa.

Tapaamisessa pohdittiin tulevan piirin perustamista käytännön näkökulmista. Tapaamisen tuloksena todettiin, ettei huonon satokauden vuoksi piirin toimintaa kannata aloittaa ennen uutta satokautta. Todettiin, että alussa panostetaan lähiruuan tunnettavuuteen ja kartoitetaan lähialueen tuottajia mahdollisimman laajasti. Pohdittiin mahdolliseksi ensimmäiseksi toimenpiteeksi lähiruokapäivän järjestämistä Multialle. Päivään koottaisiin yhteen alueen tuottajia sekä asukkaista. Tilaisuudessa alueen tuottajat ja asukkaat kohtaisivat jo ennen varsinaisen ruokapiirin perustamista. Ajankohta jätettiin vielä auki, pohdinnassa oli, kannattaisiko kyseinen päivä järjestää keväällä syksyn piirin aloitusta silmällä pitäen, vai vasta syksyllä uuden sadon valmistuttua ns. elonkorjuujuhlanä.

Vuoden 2010 lopussa aloitettiin hankkeen ja tulevien ruokapiirien nettisivujen suunnittelu ja luotiin pohjat sähköpostilistojen perustamiseksi. Sähköpostilistoista tulee ruokapiiriläisten tärkein sisäinen tiedotuskanava, jonka kautta tiedotetaan kaikista yhteistilauksiin liittyvistä asioista ja järjestelyistä. Lisäksi raportointikaudella pohdittiin tulevien piirien rahaliikenteen hoitamista. Hankkeen nettisivut löytyvät osoitteesta www.japary.fi/laheltalautaselle.

Huhtikuussa 2011 hankkeen koordinaattorit ja yhdistyksen harjoittelija Tiina Rossi osallistuivat Keski-Suomen päivän retkelle, jossa tutustuttiin Multian ja Keuruun alueen tuottajiin ja vierailtiin Metsolan kartanolla. Retken aikana saatiin kartoitettua tuottajia ja tuotteita, joita Multian ruokapiiriin voitaisiin ottaa mukaan.

Keväällä 2011 alettiin selvittää myös hankkeen aikana perustettavan toisen ruokapiirin sijoituspaikkaa. Kevään aikana oltiin yhteydessä Jämsään, Jämsän ammattioppilaitokseen sekä paikallisiin

asukasaktiiveihin (Vilma Jylkkä ja Hannele Hiiri Alhojärven kyläyhdistyksestä), jotka olivat kiinnostuneita piirin perustamisesta alueelle. Näin Jämsä valikoitui Multian ohella toiseksi paikaksi, jonne lähiruokapiiri pyritään perustamaan.

Kesän 2011 aikana hankkeen projektityöntekijä Anna-Kaisa Tupala etsi tietoa Multian ja Jämsän alueiden paikallisista ruoantuottajista ja viljelijöistä. Tiukkoja kriteereitä mukaan otettaville tuottajille ei asetettu, mutta pääpaino oli mahdollisimman lähellä tuotetuissa elintarvikkeissa. Tarkkoja kilometrimääriä ”lähellä tuotetulle” ei kuitenkaan koettu tarpeelliseksi eikä edes mahdolliseksi asettaa. Mahdollisuuksien mukaan pyrittiin painottamaan luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita. Tavoitteena oli saada alkuvaiheessa piireihin mukaan 5-10 tuottajaa.

Helppokäyttöinen ja toimiva verkkotilausjärjestelmä yhdistyksellä oli valmiina Ruokaa läheltä -hankkeen ajalta, ja se oli mahdollista saada myös Läheltä lautaselle -hankkeessa perustettavien piirien käyttöön ilman eri korvausta. Ruokaa läheltä -hankkeen aikana järjestelmä todettiin toimivaksi ja helppokäyttöiseksi. Se mahdollistaa ruokapiirin tilausten teon suoraan sähköisellä nettilomakkeella ja tilausten automaattisen koonnin ja yhteenvedon. Piirien tilausjärjestelmä toimii JAPA ry:n palvelimella osoitteessa www.japary.fi. Maaliskuussa 2012 yhdistyksen verkkosivujen palvelintarjoaja vaihtui ja vaihdos aiheutti hieman lisätyötä lomakkeen yhteensopivuuden varmistamiseksi.

Jämsän lähiruokapiirin perustaminen

Jämsässä pidettiin kaikille alueen asukkaille ja tuottajille avoin infotilaisuus lähiruokapiirin perustamisesta 23.5.2011 Vitikkalan koululla. Infosta oli maksettu mainos 19.5. ilmestyneessä Jämsän seudun vekkari-ilmaisjakelulehdessä. Lisäksi tilaisuudesta lähetettiin tiedote viestimille. Infotilaisuus oli hyvin suosittu, paikalla oli osallistujalistan mukaan 55 ihmistä, mukana oli sekä piiristä kiinnostuneita asukkaita että tuottajia.

Infotilaisuuden jälkeen selvitettiin sopivaa jakopaikkaa piirille. Yhteistyöhön lähti mukaan K-market Jämsä (yhteyshenkilö kauppias Sini Tuononen), jonka tiloissa piirin sovittiin järjestettäväksi. Uudelle piirille tehtiin nettiin oma infosivu, Facebook-ryhmä, sähköpostilista ja sähköposti vapaaehtoisten käyttöön.

Jämsän ruokapiirin vapaaehtoisille järjestettiin tapaaminen 30.8.2011 Jämsässä kulttuurikahvila Pokurassa. Tapaamisen tarkoituksena oli sopia työnjaosta vapaaehtoisten kesken ja opastaa alkuun piirin pyörittämiseen liittyvissä tehtävissä. Paikalla oli kymmenen ruokapiirin vapaaehtoista. Tapaamisessa sovittiin myös pankkitilin avaamisesta ruokapiirille. Tili päätettiin avata Nordea Jämsään. Jämsän piirin ennakkovalmistelut ja -järjestelyt saatiin valmiiksi siten, että piirin toiminta pääsi käynnistymään syyskuussa.

Ensimmäisen yhteistilauksen tilauslomake avattiin netissä 13.9.2011. Ensimmäisessä jaossa ruokapiirin kautta oli mahdollista tilata muun muassa perunaa, porkkanaa, kananmunia, jauhotuotteita, hunajaa, hilloja ja mehuja lähiseudun tuottajilta. Tilausaika päättyi 20.9., jonka jälkeen tiedot tilausmääristä toimitettiin tuottajille.

Tuotteiden jako tilaajille järjestettiin 27.9. klo 17-18 K-market Jämsän tiloissa, jonne tuottajat olivat ennakkoon tilatut tuotteet toimittaneet. Ensimmäisessä jaossa oli mukana kahdeksan vapaaehtoista jakamassa tuotteita tilaajille. Ensimmäiseen yhteistilaukseen osallistui yhteensä 56 tilaajaa, ja tilausten kokonaissumma oli 1522,50 euroa. Jaossa oli mukana yhteensä 12 tuottajaa.

JAPA ry:n koordinaattorit vastasivat Jämsän ruokapiirin ensimmäisen jaon valmisteluista ja olivat myös apuna ensimmäisessä sekä toisessa jaossa. Jatkossa vastuu piirin pyörittämisestä siirtyy vapaaehtoisille, toki neuvoja ja apua annetaan tarvittaessa. Piiri järjestää jatkossa yhteistilauksia

kerran kuussa, joului- ja kesätaukoja lukuun ottamatta. Jakopäivä on aina kuukauden viimeinen tiistai. Jakopäiviä syyskaudella oli yhteensä kolme (syys-, loka- ja marraskuu). Marraskuun jaon piiriin vapaaehtoiset hoitivat täysin itsenäisesti. Joulukuussa piiri piti vapaata ja vuoden 2012 puolella hankaikana piiri ehti järjestää neljä tilausta. Jämsän ruokapiirin tilastoja tilaajamääristä ja tilausten kokonaissummista keskiarvoineen on esitetty taulukossa 1. Ruokapiirin sähköpostilistan jäsenmäärä kasvoi tasaisesti koko toiminnan ajan, hankkeen lopussa jäsenmäärä oli 188 (30.4.2012).

Taulukko 1. Jämsän ruokapiirin tilastoja

	2011	2012	Yht.
Tilauksien määrä / vuosi	3	4	7
Tilaajamäärä / vuosi	221	154	
Tilaajamäärän vaihtelu / vuosi	56-78	33-42	
Tilaajia keskimäärin / tilaus	74	39	
Tilauksien kokonaissummien vaihteluväli / vuosi	1 522,50 - 2 540,27 €	807,58 – 1206,77 €	
Tilauksien kokonaissummien keskiarvo/vuosi	2 061,57 €	965,47 €	
Keskimääräinen tilaussumma/ tilaaja	29,31 €	25,08 €	
Tilauksien kokonaissumma/ vuodessa	6 184,70 €	3 864,88 €	10 049,58 €

Jämsän ruokapiirin lomakkeessa ilmeni tietotekninen ongelma tammikuussa 2012. Sen selvittäminen vaati työajan käyttöä ja lisäksi koko lomakkeen tiedot jouduttiin syöttämään uudelleen. Samalla saatiin päivitettyä kaikkien piirien järjestelmät saman häiriön välttämiseksi.

Multian lähiruokapiirin perustaminen

Multian piirin toiminnan käynnistäminen jäi Jämsää myöhemmäksi, vaikka hankesuunnitelman mukaan Multian piiri oli tarkoitus perustaa ensimmäisenä. Syynä tähän oli lähinnä se, että Multialla piiriin toiminta katsottiin järkevämmäksi käynnistää kevään 2011 sijaan vasta syksyllä uuden sato-kauden jälkeen.

Infotilaisuus lähiruokapiiristä pidettiin Metsolan kartanon elonkorjuutapahtuman yhteydessä 19.8.2011. Infosta oli maksettu mainos 15.8. ilmestyneessä Suur-Keuruun lehdessä. Lisäksi tilaisuudesta lähetettiin tiedote viestimille. Elonkorjuutapahtumaan oli kutsuttu paikallisia tuottajia myymään uuden sadon tuotteitaan. Paikalla oli viisi lähialueiden tuottajaa ja kolme tilaa toimitti tuotteitaan myytäväksi, kun eivät itse päässeet paikalle. Osana tapahtumaa oli lähiruokainfo, johon osallistui 32 henkilöä. Infotilaisuudessa ruokapiiriin jakopaikaksi sovittiin Metsolan kartano.

Multian ruokapiirien vapaaehtoisille järjestettiin tapaaminen 26.9.2011 Metsolan kartanossa. Tapaamisen tarkoituksena oli sopia työnjaosta vapaaehtoisten kesken ja opastaa alkuun piiriin pyörittämiseen liittyvissä tehtävissä. Paikalla oli kolme ruokapiiriin vapaaehtoista. Tapaamisessa sovittiin työnjaon lisäksi pankkitilin avaamisesta ruokapiirille. Tili päätettiin avata Multian paikallisosuuspankkiin.

Ensimmäisen yhteistilauksen tilauslomake avattiin netissä 13.10.2011. Ensimmäisessä jaossa ruokapiiriin kautta oli mahdollista tilata muun muassa perunaa, jauhotuotteita, hunajaa, lihaa, hilloja ja mehuja lähiseudun tuottajilta. Tilausaika päättyi 20.10., jonka jälkeen tiedot tilausmääristä toimitettiin tuottajille. Tuotteiden jako tilaajille järjestettiin 27.10. klo 17-18 Metsolan kartanolla, jonne tuottajat olivat ennakkoon tilatut tuotteet toimittaneet. Ensimmäiseen yhteistilaukseen osallistui yhteen-

sä 10 tilaajaa, ja tilausten kokonaissumma oli 564,90 euroa. Jaossa oli mukana yhteensä 8 tuottajaa. Jakopäivä on aina kuukauden viimeinen torstai.

Ruokapiirille tehtiin raportointikaudella infosivu nettiin, Facebook-ryhmä, sähköpostilista ja sähköposti vapaaehtoisten käyttöön. Joulukuussa piiri piti vapaata ja vuoden 2012 puolella hankeaikana piiri ehti järjestää neljä tilausta. Multian ruokapiirin tilastoja tilaajamääristä ja tilausten kokonaissummista keskiarvoineen on esitetty taulukossa 2. Ruokapiirin sähköpostilistan jäsenmäärä kasvoi tasaisesti koko toiminnan ajan, hankkeen lopussa jäsenmäärä oli 49 (30.4.2012).

Taulukko 2. Multian ruokapiirin tilastoja

	2011	2012	Yht.
Tilauksien määrä / vuosi	2	4	6
Tilaajamäärä / vuosi	26	40	
Tilaajamäärän vaihtelu / vuosi	10-16	5-14	
Tilaajia keskimäärin / tilaus	13	10	
Tilauksien kokonaissummien vaihteluväli / vuosi	564,90 - 1 173,95 €	266,20 – 573,45 €	
Tilauksien kokonaissummien keskiarvo/vuosi	869,43 €	474,69 €	
Keskimääräinen tilaussumma/ tilaaja	66,88 €	47,47 €	
Tilauksien kokonaissumma/ vuodessa	1 738,85 €	1 898,75 €	3 637,60 €

Keuruun lähiruokapiirin perustaminen

Raportointikauden aikana kyselyitä ja yhteydenottoja ruokapiirin perustamiseksi tuli Jämsän ja Multian lisäksi myös muilta alueilta. Multian naapurikunnassa Keuruulla olisi myös innostusta oman lähiruokapiirin perustamiseen, ja Keuruulla päätettiinkin järjestää info lähiruokapiiritoiminnasta Vanhan Keuruun syysmarkkinoiden yhteydessä 24.9.2011. Tilaisuuteen osallistui 24 henkilöä. Infotilaisuuden jälkeen jatkettiin työnjakopalaverilla piirin tulevien vapaaehtoisten kesken. Tähän palaveriin osallistui viisi henkilöä. Palaverissa sovittiin työnjaon lisäksi pankkitilin avaamisesta ruokapiirille. Ruokapiirin toiminta päätettiin käynnistää lokakuussa, jakopäivä on aina kuukauden viimeinen torstai kuten Multian piirilläkin. Jakopaikkana toimii ainakin alkuvaiheessa päiväkotit Mesikämmen.

Ensimmäisen yhteistilauksen tilauslomake avattiin netissä 13.10.2011. Ensimmäisessä jaossa ruokapiirin kautta oli mahdollista tilata muun muassa perunaa, jauhotuotteita, hunajaa, lihaa, hilloja ja mehuja lähiseudun tuottajilta. Tilausaika päättyi 20.10., jonka jälkeen tiedot tilausmääristä toimitettiin tuottajille. Tuotteiden jako tilaajille järjestettiin 27.10. klo 17-18 päiväkotit Mesikämmen tiloissa, jonne tuottajat olivat ennakkoon tilatut tuotteet toimittaneet. Ensimmäiseen yhteistilaukseen osallistui yhteensä 16 tilaajaa, ja tilausten kokonaissumma oli 776,10 euroa. Jaossa oli mukana yhteensä 9 tuottajaa. Jakopäivä on aina kuukauden viimeinen torstai.

Ruokapiirille tehtiin raportointikaudella infosivu nettiin, Facebook-ryhmä, sähköpostilista ja sähköposti vapaaehtoisten käyttöön. Joulukuussa piiri piti vapaata ja vuoden 2012 puolella hankeaikana piiri ehti järjestää neljä tilausta. Keuruun ruokapiirin tilastoja tilaajamääristä ja tilausten kokonaissummista keskiarvoineen on esitetty taulukossa 3. Ruokapiirin sähköpostilistan jäsenmäärä kasvoi tasaisesti koko toiminnan ajan, hankkeen lopussa jäsenmäärä oli 94 (30.4.2012).

Taulukko 3. Keuruun ruokapiirin tilastoja

	2011	2012	Yht.
Tilauksien määrä / vuosi	2	4	6
Tilaajamäärä / vuosi	37	78	
Tilaajamäärän vaihtelu / vuosi	16-21	16-23	
Tilaajia keskimäärin / tilaus	19	20	
Tilauksien kokonaissummien vaihteluväli / vuosi	776,10 - 986,55 €	624,56 – 735,60 €	
Tilauksien kokonaissummien keskiarvo/vuosi	881,33 €	676,26 €	
Keskimääräinen tilaussumma/ tilaaja	47,64 €	34,68 €	
Tilauksien kokonaissumma/ vuodessa	1 762,35 €	2 705,03 €	4 467,38 €

Korpilahden lähiruokapiirin perustaminen

Myös Korpilahdelta tuli raportointikaudella yhteydenottoja lähiruokapiirin perustamisen tiimoilta aiheesta innostuneilta asukkailta, ja myös siellä päätettiin pitää infotilaisuus piirin perustamisesta. Korpilahdella info järjestettiin 26.9. Korpilahden yhtenäiskoululla. Paikalla oli 20 henkilöä. Lisäksi infotilaisuuden jälkeen pidettyyn työnjakopalaveriin osallistui seitsemän piirin tulevaa vapaaehtoista. Palaverissa sovittiin työnjaosta ja pankkitilin avaamisesta ruokapiirille.

Korpilahden ruokapiirin toiminta käynnistettiin marraskuussa. Jakopäivä on aina kuukauden viimeinen keskiviikko, samoin kuin jo toimivien Muuramen, Laukaan ja Tikkakosken lähiruokapiireillä. Jakopaikkana toimii Korpilahden kirjakauppa.

Ensimmäisen yhteistilauksen tilauslomake avattiin netissä 16.11.2011. Ensimmäisessä jaossa ruokapiirin kautta oli mahdollista tilata muun muassa perunaa, jauhotuotteita, hunajaa, makeisia, hilloja ja mehuja lähiseudun tuottajilta. Tilausaika päättyi 23.11., jonka jälkeen tiedot tilausmääristä toimitettiin tuottajille. Tuotteiden jako tilaajille järjestettiin 30.11. klo 17-18 Korpilahden kirjakaupassa, jonne tuottajat olivat ennakkoon tilatut tuotteet toimittaneet. Ensimmäiseen yhteistilaukseen osallistui yhteensä 41 tilaajaa, ja tilausten kokonaissumma oli 1 841,52 euroa. Jaossa oli mukana yhteensä 11 tuottajaa. Jakopäivä on aina kuukauden viimeinen torstai.

Ruokapiirille tehtiin hankkeen aikana infosivu nettiin, Facebook-ryhmä, sähköpostilista ja sähköposti vapaaehtoisten käyttöön. Joulukuussa piiri piti vapaata ja vuoden 2012 puolella hankeaikana piiri ehti järjestää neljä tilausta. Korpilahden ruokapiirin tilastoja tilaajamääristä ja tilausten kokonaissummista keskiarvoineen on esitetty taulukossa 4. Piiriläiset järjestivät yhteisen tapaamisen 7.2.2012, tapaamiseen osallistuivat myös Kati Kankainen ja JAPA ry:n harjoittelija Anna Maria Saari. Ruokapiirin sähköpostilistan jäsenmäärä kasvoi tasaisesti koko toiminnan ajan, hankkeen lopussa jäsenmäärä oli 83 (30.4.2012).

Taulukko 4. Korpilahden ruokapiirin tilastoja

	2011	2012	Yht.
Tilauksien määrä / vuosi	1	4	5
Tilaajamäärä / vuosi	41	110	
Tilaajamäärän vaihtelu / vuosi	41	25-29	
Tilaajia keskimäärin / tilaus	41	28	
Tilauksien kokonaissummien vaihteluväli / vuosi	1 841,52 €	751,00 – 1139,85 €	
Tilauksien kokonaissummien keskiarvo/vuosi	1 841,52 €	976,04 €	
Keskimääräinen tilaussumma/ tilaaja	44,92 €	35,49 €	
Tilauksien kokonaissumma/ vuodessa	1 841,52 €	3 904,17 €	5 745,09 €

Muu toiminta

Yhdistys muutti hankkeen alussa osoitteeseen Matarankatu 4, 3.krs syyskuun 2010 lopussa. Muutto liittyi Jyväskylään syntyvän Kansalaistoiminnan keskuksen ensimmäisestä vaiheesta. Muutoista johtuen myös yhdistyksen vuokratustannukset hankkeen aikana ovat vaihdelleet.

Lähirookapiirien vapaaehtoisten kesken arvottiin joulukuussa 2011 joulumuistamiseksi petäjävetsen Sate Herkkutuotteen suklaata sekä Kausiruokaa *herkuttelijoille ja ilmastonystävälle* -kirja. Muis-tamiset postitettiin arvonnalla voittajille.

Hankkeen koordinaattorit osallistuivat 26.1.2012 Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin järjestä-mään lähirookatyöpajaan Jyväskylässä. Työpajapäivä oli osa suurempaa lähi- ja luomuruokakoulu-tusta Suomessa. Koordinaattori Kankainen esitteli hankkeen toimintaa ja tuloksia 3.2.2012 Pro Ruokakulttuuri -hankkeen työryhmässä sekä 25.3.2012 Haapamäen Maa- ja kotitalousseura ry:n vuosikokouksessa.

Vuoden 2012 puolella lähirookapiireille tehtiin vapaaehtoisten pyynnöstä vielä lisää mainosmateri-aalia, jolla piirien toimintaa tuotiin esille toimintapaikkakunnilla. Kati Kankainen osallistui 22.11.2011 järjestettyyn Keski-suomalainen lähirooka ja ruokaketju aluekehittämisen osana -tilaisuuteen. Anna Sarkkinen esitteli lähirookapiirien toimintaa Latviassa *Local Identity Product* -konferenssissa 15.-17.2.2012, työaika eikä muita kuluja tästä matkasta jyvitetty hankkeelle. Anna Sarkkinen osallistui 6.3.2012 Pro Ruokakulttuuri -hankkeen järjestämään Keski-suomalainen ruo-kakulttuuriseminaariin Tarvaalassa. Seminaarissa käsiteltiin mm. elintarvikelain muutoksia. Han-ketta esiteltiin Kylä kiinnostaa -hankkeen järjestämässä Kevätkeikaus -tapahtumassa Killerillä 17.3.2012, paikalle olivat kutsuttuina mm. Korpilahden kylät. Paikalla tapahtumassa hankeen piiri-en toiminnasta oli kertomassa yksi hankkeen tuottajista, hunajatoimittaja Antti Heinonen. Jaossa oli myös tietomateriaalia.

Lähirookapiirien aktiiveille järjestettiin 15.3.2012 verkostoitumis- ja kokemustenvaihtotilaisuus Maa-tilamatkailu Kumpusella Petäjäviedellä. Tilaisuus oli avoin myös tuottajille ja siihen osallistui vapaa-ehtoisia myös muista piireistä Keski-Suomessa. Tilaisuudessa vapaaehtoiset jakoivat omia koke-muksiaan piirien pyörittämisestä ja kertoivat hyviä vinkkejä omien piiriensä keksimistä ratkaisui-sta toiminnan sujuvuuteen. Tilaisuuteen osallistui 11 ruokapiiriläistä, yksi tuottaja ja hankkeen koor-dinaattorit sekä Kumpusen emäntä. Ruokapiiriläisiä osallistui myös aiemmin perustetuista ruokapii-

reistä. "Vanhat konkarit" kertoivat omia ratkaisujaan eri tilanteisiin ja uudempien piirien jäsenet omia keksintöjään esim. jakotilaisuuden sujuvuuden lisäämiseksi.

Hankkeen aikana laadittiin hankerahoittajan vaatimat vuosiraportoinnit, indikaattorit sekä yksi mak-satus lokakuussa 2011.

Tiedotus

Hankeen etenemisestä lähetettiin Jyväskylän seudun viestimille hankkeen aikana neljä tiedotetta aikana: 18.5.2011 tiedote "Lisää lähiruokapiirejä Keski-Suomeen", 12.8.2011 tiedote "Lähiruokapiirit esittelyssä Metsolan kartanon Elonkorjuutapahtumassa", 15.9.2011 tiedote "Lisää lähiruokapiirejä Keski-Suomeen" ja 4.11.2011 tiedote "Uusin lähiruokapiiri käynnistyy Korpilahdella marraskuussa". Useat viestimet tarttuivat tiedotteisiin, ja hankkeen aikana hankkeesta uutisoitiin muun muassa paikallislehdissä (Jämsän Seudun lehdessä, Korpilahti-lehdessä, Suur-Keuruun lehdessä), Keski-suomalaisessa, YLE Keski-Suomessa, Radio Jyväskylässä, Keski-Suomen viikossa ja Sisä-Suomen lehdessä.

Jämsän lähiruokainfosta oli maksettu mainos Jämsän Seudun Vekvari-lehdessä. Multian lähiruokainfosta oli puolestaan maksettu mainos Suur-Keuruun lehdessä.

Tiedottamisessa hyödynnettiin paljon myös sähköisiä ja ilmaisia viestintäkanavia kuten sähköpostilistoja ja Facebookia. Yksi tärkeä tiedotuskanava on hankkeen nettisivut ja ruokapiirien omat info-sivut, jotka löytyvät osoitteesta www.japary.fi/laheltalautaselle. Infosivujen kautta voi muun muassa käydä liittymässä ruokapiirien postituslistoille ja sivuilta löytyy myös tietoa tulevien yhteistilausten aikatauluista. Sähköpostilistat ovat ruokapiiriläisten tärkein sisäinen tiedotuskanava, jonka kautta tiedotetaan kaikista yhteistilauksiin liittyvistä asioista ja järjestelyistä.

Lisäksi hanketta ja ruokapiirejä käytiin esittelemässä ja markkinoimassa erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa hankkeen työntekijöiden Anna Sarkkisen ja Kati Kankaisen sekä projektityöntekijä Anna-Kaisa Tupalan toimesta. Anna Sarkkinen esitteli hanketta Porissa Farmari2011-messuilla 2.7.2011 Euroopan Komission messuosastolla, matkakustannuksista vastasi Euroopan Unionin maaseudun kehittämissyksikkö. Jyväskylän iltatorilla 13.7. Anna-Kaisa Tupala ja Kati Kankainen esittelivät hanketta ja ruokapiirien toimintaa.

Hanketta käytiin esittelemässä myös Lappeenrannassa 5.9.2011 tilaisuudessa, johon osallistui parikymmentä aiheesta kiinnostunutta alueen asukasta, tuottajaa ja viestimien edustajaa, matka-kustannuksista vastasi tilaisuuden järjestänyt Lappeenrannan lähiruokapiiri. Hanketta esiteltiin myös EkoCentrian ja Keski-Suomen ELY-keskuksen järjestämässä Paikallisuus ja ympäristö elin-tarvikehankinnoissa -seminaarissa 8.9.2011. Anna Sarkkinen esitteli lähiruokapiirien periaatteita MTK Keski-Suomen syyskokouksessa Suolahdessa 7.12.2011. Hankkeen koordinaattorit osallistuivat 26.1.2012 Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin järjestämään lähiruokatyöpajaan Jyväskylässä. Työpajapäivä oli osa suurempaa lähi- ja luomuruokakoulutusta Suomessa. Koordinaattori Kankainen esitteli hankkeen toimintaa ja tuloksia 3.2.2012 Pro Ruokakulttuuri -hankkeen työryh-mässä sekä 25.3.2012 Haapamäen Maa- ja kotitalousseura ry:n vuosikokouksessa. Lisäksi han-ketta esiteltiin myös JAPA ry:n omissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Tietoa lähiruokapiireistä jaet-tiin raportointikaudella myös muun muassa Joensuuhun, Kajaaniin ja Äänekoskelle.

Hankkeen mediaseuranta on esitetty liitteessä 4. Kuvia hankkeen toiminnasta, tapahtumista ja tilaisuuksista on esitetty liitteessä 5.

4.2.2 Aikataulu

Hanke ei edennyt alussa hankesuunnitelmassa esitetyn aikataulun mukaisesti sen vuoksi, ettei varsinaisia toimenpiteitä uskallettu aloittaa ilman virallista hankepäätöstä.

Myös toimenpiteiden toteutuksen osalta raportointikaudella tuli jonkin verran poikkeamia suunniteltuun aikatauluun. Hankesuunnitelmassa ensimmäinen Multian ruokapiirin yhteistilaisuus oli tarkoitus toteuttaa marras-joulukuussa 2010, mutta Multian piirin vapaaehtoisen kanssa pidetyn palaverin tuloksena todettiin, ettei lähiruokatoimintaa huonon satovuoden jälkeen kannata aloittaa ennen uutta satokautta.

Loppuvuosi 2010 ja kevät 2011 käytettiin piirien toiminnan ennakoivalmisteluihin, ja ensimmäisenä käynnistyi Jämsän lähiruokapiirin toiminta syyskuussa 2011. Multian ja Keuruun piirin toiminta käynnistyi lokakuussa 2011 ja Korpilahden piirin marraskuussa 2011. Vuonna 2012 keskityttiin olemassa olevien piirien tukemiseen, toiminnasta tiedottamiseen sekä hankkeen raportointiin.

4.2.3 Resurssit

JAPA ry:ssä hankkeen työntekijöinä toimivat koordinaattorit Kati Kankainen ja Anna Sarkkinen. Kati Kankaisen äitiysloman sijaisena toimi Paula Taiminen ajalla 1.10.2010-28.2.2011 ja 27.3.-30.4.2012. Lisäksi hankkeessa työskenteli projektityöntekijänä ajalla 28.6.-29.8.2011 Anna Kaisa Tupala. Työaikaa hankkeeseen käytettiin hankeajana 5,25 kuukautta (Sarkkinen 2,5 kk, Kankainen 1,75 kk, Tupala 1 kk). Taimisen työaikaa ei jyvitetty hankkeelle. Todellisuudessa hankkeen työntekijöiden todellinen työtuntimäärä on kirjattua suurempi, sillä hankkeen juoksevia työtehtäviä (esimerkiksi hankkeeseen liittyviin sähköposteihin ja puheluihin vastaamista) hoidettiin työpäivän aikana usein muiden työtehtävien ohessa, eikä tällaisia yksittäisiä työtehtäviä ole erikseen kirjattu työaikakirjanpitoon. Työaikaa kirjautui hankkeelle suunniteltua enemmän varsinkin vuonna 2012 johtuen ruokapiirien tilauslistan ongelmista, siitä seuranneesta palvelimenvaihdosta sekä raportoinnista.

Lisäksi hankkeeseen käyttivät työaikaansa JAPA ry:n harjoittelijat Kirsi Mäensivu (1.10.2010-31.10.2010), Johanna Hakkarainen (17.1.-31.3.2011 ja 17.10.-31.12.2011), Tiina Rossi (4.4.-27.5.2011), Anna-Maria Saari (16.1.-24.2.2012) ja Mari Tervo (23.4.-30.4.2012). Heille ei kuitenkaan maksettu palkkaa hankkeen rahoituksesta.

Hankkeelle kirjattua talkootyötä tehtiin raportointikauden aikana 45 tuntia. Talkootyö koostui ruokapiirien toiminnan suunnittelusta, tilauslomakkeen päivytyksestä, asukkaiden toimesta talkootyönä hoidettavasta tuotteiden jakamisesta tilaajille, päivystämisestä tuotteiden jakopaikalla ja laskujen maksusta lähiruokapiiriin tuottajille. Hankkeelle kirjatut talkootyötunnit tekivät Minna Harju ja Tarja Nevalainen (Jämsä), Marjut Rautiainen (Multia) sekä Eija Kankainen, Johanna Keskinen, Tuija Broman, Heli Miettinen ja Airi Vuorinen (Korpilahden ruokapiiri).

Todellisuudessa talkootyötunteja kertyi hankkeelle kirjattua huomattavasti suurempi määrä, sillä em. henkilöiden lisäksi ruokapiirien perustamisessa ja käytännön pyörittämisessä on ollut mukana kymmeniä muita vapaaehtoisia.

Toteutuksen organisaatio

Hankkeen toteuttaja JAPA ry (Jyväskylän Asukkaiden Paikallisagenda) on jyväskyläläinen kestävä kehitystä asukaslähtöisesti edistävä yleishyödyllinen yhdistys, joka on perustettu vuonna 2001 jyväskyläläisten asukasjärjestöjen aloitteesta. Yhdistyksen toiminnalle on myönnetty Jyväskylän kaupunginhallituksen valtuutus. Toimintaan kuuluu erilaisten käytännönläheisten ja asukaslähtöisten kestävä kehitystä edistävien projektien, tapahtumien ja hankkeiden toteuttaminen. Lisätietoa yhdistyksen toiminnasta ja aiemmin toteutetuista hankkeista löytyy osoitteesta www.japary.fi.

4.2.4 Kustannukset ja rahoitus

Loppuraportin yhteydessä esitetyn maksatuskauden kustannukset

Hankkeen toteutuneet kustannukset raportointijaksolla olivat yhteensä 9031,68 euroa (Liite 1. Tuloslaskelma).

Kustannuksia syntyi eniten hankkeen työntekijöiden palkkauksesta. Henkilöstökuluja syntyi enemmän hankkeen koordinaattoreiden vuoden 2012 alusta voimaan tulleesta palkantarkistuksesta, vuoden 2012 puolella tilausjärjestelmän teknisen vian aiheuttamasta lisätyöstä sekä raportointimateriaalin kokoamisen laajuudesta. Hankealueen laajuuden vuoksi myös matkakustannuksia kertyi muihin kuluihin verrattuna paljon. Kululajissa "Ostopalvelut" kohdassa "Markkinointi ja tiedotus" syntyneet kustannukset syntyivät vapaaehtoisten kokemustenvaihto- ja verkostoitumistilaisuuden (15.3.2012) tarjoilukustannuksista. Saman tilaisuuden tilavuokra on esitetty kululajin "Vuokrat" kohdassa "Kokous- yms. tilojen vuokrat". Ostopalveluissa hankittuina kopiointi- ja painatuskuluina ovat lähiruokainfoihin tulostettuja materiaaleja sekä raportointiin tarvittavia tulosteita. Lisäksi ruokapiireille tulostettiin mainoslehtisiä jaettavaksi piiriin toiminta-alueella. Kululajissa "Muut ostopalvelut" esiintyvä kustannus johtuu Korpilahden lähiruokainfon pitopaikan ovien avausmaksusta, jonka kiinteistöhuolto peri iltapahtumasta.

Raportointijaksolla hankkeelle ei jyvitetty kustannuksia käytetyistä toimistotarvikkeista. Kustannuksia on jyvitetty toimitilojen yhteisen kopiointilaitteiston käytöstä ostopalveluihin merkattuina kopiointi- ja painatuskuluina. Muissa kuluissa esiintyy hankkeen tuloslaskelmassa hankesuunnitelmasta poiketen kululaji "muut kulut", johon sisältyy joulukuussa lähetetty vapaaehtoisten muistaminen (merkattu punaisella). Hankkeen toteuttajat ovat tietoisia, ettei kyseiselle kululle ole hankkeen budjetissa suunniteltua kohtaa. Näin ollen on mahdollista, ettei kulu ole tukikelpoinen.

Kululajikohtaisista muutoksista ei ilmoitettu ELY-keskuksen siirryttyä käytäntöön seurata kustannuksia kokonaistasolla, ei kululajikohtaisesti.

Taulukko 1. Kustannukset ajalta 1.10.2011-30.4.2012

Palkat ja sivukulut		
Yhteensä		8 149,31
Ostopalvelut, palkkiot ja sivukulut		
Markkinointi ja tiedotus	mm. infotilaisuudet asukkaille	112,00
Kirjanpito, palkanlasku		140,20
Kopionti ja painatuskulut	ostopalveluina hankittavat kopionti- ja painatuskulut	150,88
Muut ostopalvelut	esim. nettitilauslomakkeen teko	86,96
Yhteensä		490,04
Matkakulut		
Km -korvaukset		294,93
Muut matkakulut		
Yhteensä		
Vuokrat		
Toimitilat		251,80
Kokous- yms. tilojen vuokrat		50,00
Yhteensä		301,80
Muut kustannukset		
Toimistotarvikkeet		0
Postitus, kopiointi ja painatuskulut		32,20
Puhelin- ja Internet-kulut		0
Muut kulut		33,40
Yhteensä		65,60
YHTEENSÄ		
Vastikkeetta tehty työ, talkootyö	yht. 43 tuntia talkootyötä, 10 eur/h	430
KULUT YHTEENSÄ		9 751,68

Hankkeen rahoitusta on ensimmäisen maksatuksen jälkeen jäljellä 6 535,83 € (kokonaisrahoitusta myönnetty 13 190 €, maksatuspäätös 23.4.2012, 5 323,43 €). Rahoitusta haetaan loppumaksatussa vain jäljelle jäävästä summasta.

Hankkeen saama rahoitus on 80 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Talkootyötä kertyi raportointikaudella yhteensä 45 tuntia, joista 43 tuntia hankepäättökseen mukaisesti voidaan hyödyntää hankkeen hyväksi (Liite 2, Talkootyön tuntikirjanpito. Lno 2325L). Tämä on 4,4 % raportointikauden kokonaiskustannuksista eli 430 euroa (10 €/tunti). Tällöin haettavaksi tukiosuudeksi jää 5 228,66 euroa. Talkootöitä kertyi raportointikaudella enemmän kuin ensimmäisen maksatuksen yhteydessä, lähiruokapiirien toiminnan lähdettyä kunnolla pyörimään vasta toisen raportointijakson aikana. Kokonaisuudessaan hankkeeseen kirjattiin hankesuunnitelman mukaisesti 50 tuntia talkootyötä, eli yhteensä 500 euroa. Talkootyön osuus koko hankkeesta (hankesuunnitelman mukaisista kustannuksista) on 3,8 %. Kustannusten jakoperusteet selviävät seuraavasta taulukosta.

Taulukko 5. Rahoitussuunnitelma

Kulut yhteensä		6 535,83
Toimintaryhmältä haettava rahoitus	80 % kokonaiskustannuksista	
Haettu tukiosuus yhteensä		5 228,66
Yksityinen rahoitus		
Rahallinen osuus		877,17
Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty työ eli talkootyö		430

JAPA ry:n omavastuuosuus on saatu kokoon yhdistyksen toteuttamien ympäristökasvatus- ja jäte-neuvontakampanjoiden tuotoilla. Näiden tuottojen ylijäämää on hankesuunnitelman mukaisesti käytetty omavastuuosuuden kattamiseksi.

Hankkeen kirjanpitäjänä hankekaudella toimi Sari Nieminen (Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n tilitoimistosta).

Hankkeen kokonaiskustannukset

Koko hankkeen toteutuneet kustannukset olivat yhteensä 15 887,85 euroa (Liite 1. Tuloslaskelma). Kokonaiskustannuksiin lisätään hankkeen hyväksi tehty talkootyö, jota hankkeen aikana kirjattiin 52 tuntia (10 €/tunti), näistä hankkeelle kirjattiin maksatukseen 50 tuntia. Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset raportointikaudella olivat siis 16 405,85 euroa. Hankkeen kirjanpitäjän allekirjoittamat tuloslaskelmat ajalle 1.10.2011-30.4.2012 on myös esitetty liitteessä 1. Kirjanpitäjän allekirjoittama tuloslaskelma ajalle 1.9.2010-30.9.2011 on esitetty edellisen maksatushakemuksen yhteydessä.

Hankkeen kokonaiskustannukset pysyivät suhteellisen hyvin arvioidun mukaisina ylittyen 3 215,85 euroa budjetista. Eniten ylitystä syntyi henkilöstökustannuksista ja matkakustannuksista. Henkilöstökuluja syntyi enemmän hankkeen koordinaattoreiden vuoden 2012 alusta voimaan tulleesta palkantarkistuksesta, vuoden 2012 puolella tilausjärjestelmän teknisen vian aiheuttamasta lisätyöstä sekä raportointimateriaalin kokoamisen laajuudesta. Matkakuluja syntyi hieman arvioitua enemmän pitkien ajomatkojen vuoksi. Kaikissa muissa kululajeissa kustannukset puolestaan alittuivat. Puhe- ja Internet-kuluja ei jyvitetty hankkeelle johtuen niiden hankalasta todennettavuudesta.

Kululajikohtaisista muutoksista ei ilmoitettu ELY-keskuksen siirryttyä käytäntöön seurata kustannuksia kokonaistasolla, ei kululajikohtaisesti. Kokonaisuudessaan hankkeeseen kirjattiin hankesuunnitelman mukaisesti 50 tuntia talkootyötä, eli yhteensä 500 euroa. Talkootyön osuus koko hankkeesta on 3,2 % (kokonaiskustannukset 16 405,85€ ja kirjatut talkootyötunnit 52h).

Taulukossa 6 on esitetty hankkeen kokonaiskustannukset sekä budjettivertailu. Hankkeen kokonaiskustannukset eriteltynä maksatuskausittain on esitetty liitteessä 1. Liitteessä esitetty tuloslaskelma eroaa raportissa esitetyistä taulukoista ja budjettivertailusta johtuen yhdistyksen kirjanpito-taulukon erilaisesta rakenteesta.

Hankkeen kirjanpitäjänä koko hankekaudella toimi Sari Nieminen (Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n tilitoimistosta).

Taulukko 6. Hankkeen kokonaiskustannukset 1.9.2010-30.4.2012

		koko hanke	budjetti	erotus
Palkat ja sivukulut				
Palkat		10 971,00	7 150,00	-3 821,00
Sivukulut		2 322,38	2 860,00	537,62
Yhteensä		13 293,38	10 010,00	-3 282,38
Ostopalvelut, palkkiot ja sivukulut				
Markkinointi ja tiedotus	mm. infotilaisuudet asuk- kaille	455,71	250,00	-205,71
Kirjanpito, palkanlasku		212,30	300,00	87,70
Kopiointi ja painatuskulut	ostopalveluina hankittavat kopiointi- ja painatuskulut	183,88	70,00	-113,88
Muut ostopalvelut	nettitalauslomakkeen teko	86,96	200,00	113,04
Yhteensä		938,85	820,00	-118,85
Matkakulut				
km-korvaukset		770,99	700,00	-70,99
muut matkakulut		60,00	0	-60,00
Yhteensä				
Vuokrat				
Toimitilat	8,16 eur/m2/kk, toimitila 30,5 m2	681,03	770,00	88,97
Kokous yms. tilojen vuokrat		76,00	100,00	24,00
Yhteensä		757,03	870	112,97
Toimistokulut				
Toimistotarvikkeet		0	180,00	180,00
Postitus, kopiointi ja paina- tuskulut		32,20	90,00	57,50
Puhelin- ja Internet-kulut		0	20,00	20,00
Muut kulut		33,40	0	-33,40
Yhteensä		67,60	290,00	222,40
YHTEENSÄ		15 885,85	12 690,00	-3 197,85
Vastikkeetta tehty työ, tal- kootyö	yht. xx tuntia talkootyötä, 10 eur/h	520	500	-20
KULUT YHTEENSÄ		16 407,85	13 190	3 217,85

4.2.5 Raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Hankkeella ei ole virallista ohjausryhmää. Hankkeen toteuttajat ovat kuitenkin pitäneet säännöllisesti suunnittelupalavereja, joihin on kutsuttu kulloinkin ajankohtaiset / käsiteltävänä olevan asian kannalta olennaiset yhteistyötahot. Palavereja on pidetty muun muassa työnjaon sopimiseksi vapaaehtoisten kesken. Lisäksi hankkeen koordinaattorit ovat raportoineet hankkeen etenemisestä JAPA ry:n hallituksen kokouksissa.

4.2.6 Toteutusoletukset ja riskit

Riskeinä hankkeen toimintojen jatkumiselle voidaan katsoa vapaaehtoistoimijoiden voimavarat piirien pyörittämiseksi. Kiinnostus lähiruokaan on hankealueella ollut suurta, mutta piirien toimimi-

nen jatkossa vaatii joukon aktiivisia vapaaehtoisia toiminnan turvaamiseksi. Tällä hetkellä kaikissa toimivissa piireissä vastuualueita on saatu jaettua eri vapaaehtoisten kesken, mutta suurempaa joukkoa kaivataan, ettei piiri jää vain pienen joukon pyöritettäväksi. Haasteena piirien toiminnassa voidaan nähdä myös tilaajien tietoisuus piirin toiminnasta vapaaehtoisten voimalla. Vapaaehtoisvoimin toimivalta piiriltä ei voida odottaa samaa täsmällisyyttä ja tarkkuutta kuin kaupalliikkeiltä. Vaikka kiitosta toiminnasta annetaan, eivät tilaajat välttämättä tiedosta toiminnan takana olevaa vapaaehtoisten voimaa ja tarvetta lisäkäsille. Tulevaisuudessa vapaaehtoisten saamiseksi mukaan tilaaminen voidaan muuttaa ehdolliseksi esimerkiksi siten, että tilaamisen ehtona on osallistua toimintaan säännöllisin väliajoin.

Lähirookapiirin rahaliikenteen hoitaminen voi osoittautua hankalaksi pienemmällä paikkakunnilla. Kaikki pankkiliikkeet eivät tarjoa ns. yhtymätilejä, joissa tilin omistaja ei ole yksityinen henkilö. Yksityisen henkilön omistama tili on piirille riski esim. mahdollisen kuolemantapauksen vuoksi. Tällöin piirin rahatalous ei kuulu piirille, vaan omaisille. Toinen ongelma pankkiliikkeiden kanssa ilmenee palveluissa pienemmällä paikkakunnilla. Mikäli piiri toimii käteisen rahan varassa, voi rahan tallettaminen pankkitilille kestää pidemmän aikaa, sillä pienien paikkakuntien pankit tai sivukonttorit eivät välttämättä käsittele käteistä rahaa, vaan lähettävät käteiset laskettavaksi suurempiin konttoihin. Näin ollen tuottajat joutuvat odottamaan tilitystä normaalia pidempään.

4.3 Yhteistyökumppanit

Raportointikauden aikana hankkeen työntekijät ja vapaaehtoiset ovat tehneet yhteistyötä eri tahojen kanssa. Tärkeänä yhteistyökumppanina ovat olleet muun muassa aikaisempien ruokapiirien tuottajat, joista osa on kiinnostunut toimittamaan tuotteita myös uusille piireille.

Tärkeimpiä uusien ruokapiirien toimintaan liittyviä yhteistyökumppaneita ovat kaikki tuotteita tilanneet asukkaat, tuotteiden jakopaikat (Jämsässä K-market Jämsä, Multialla Metsolan kartano, Keuruulla päiväkotit Mesikämmen ja Korpilahdella Korpilahden kirjakauppa) sekä ruokapiireille tuotteita toimittavat tuottajat.

Myös viestimien edustajien kanssa on tehty yhteistyötä näkyvyyden saamiseksi hankkeelle. Lisäksi hankkeen tiimoilta on oltu yhteyksissä muun muassa Pro Agriaan, Maa- ja kotitalousnaisiin, JAMK:n RuokaCentria – Elintarvike- ja ruokayrittäjyys Keski-Suomessa (yhteyshenkilönä Eeva Happonen) ja Pro Ruokakulttuuri (yhteyshenkilönä Leena Pölkki) -hankkeisiin. Näiltä tahoilta on saatu vinkkejä alueen pientuottajista, arvokkaita neuvoja ja vinkkejä hankkeen toteuttamiseen.

4.4 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tuloksia voidaan mitata muun muassa perustettujen ruokapiirien määränä, piirissä mukana olevien henkilöiden/ruokakuntien määränä tai ruokapiirien kautta myytävien tuotteiden määränä. Raportointikauden tärkein tulos on aloittaneiden ruokapiirien määrä sekä niiden toimintaan vapaaehtoisena sekä tilaajina osallistuvien määrä.

Kiinnostus aiheeseen on ollut raportointikauden aikana hyvin suurta niin asukkaiden kuin viestimienkin taholta, ja kysyntää lähirookapiirin perustamiseen ja pyörittämiseen liittyvällä neuvonnalla on ollut enemmän mitä työaika sallii tehtäväksi.

Hankkeen hankesuunnitelman mukaisena tavoitteena on perustaa asukkaiden avulla kaksi lähirookapiiriä. Hanke ylitti suunniteltujen piirien määrän, perustettuja lähirookapiirejä kertyi hankkeen aikana neljä. Hankkeen tärkeimmät tulokset olivat Jämsässä, Korpilahdella, Keuruulla ja Muuramessa toimintansa aloittaneet lähirookapiirit. Piirien järjestämien tilausten lukumäärä ja tilausten arvot ovat esitetty kohdassa 4.2.1. Kokonaisuudessaan hankkeen aikana järjestettiin kaikkien piiri-

en kesken 25 tilausta ja tilausten kokonaisarvo oli 23 899,65 euroa. Tämä tekee yhden kokonaisen tilauksen keskimääräiseksi myynniksi 955,99 euroa.

Raportointikauden tulokset ylittivät hankesuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toteuttajan omat odotukset. Ruokapiirien suosio oli moninkertaisesti odotettua suurempaa, ja toiminta lähti kaikissa piireissä käyntiin vauhdikkaasti. Alkuperäisenä tavoitteena oli saada piireille 5-10 perhekuntaa tilaajiksi, eli tilaajien määrä on ollut kymmenkertainen ennako-odotuksiin nähden.

Hankkeelle tuotteitaan toimittaneet tuottajat ovat olleet toimintaan pääsääntöisesti tyytyväisiä. Mm. Hanni Kumpunen Kumpusen tilalta Petäjavedeltä kommentoi piirien toimintaa vapaaehtoisten tapamisessa 15.3.2012 seuraavasti: "Myymme nykyisin pääosan tuotannostamme lähiruokapiireille." Tuotteiden menekki on myös muilla tuottajilla ollut suurta, esimerkiksi perunat ja muut juurekset ovat kevättä kohti loppuneet.

Lähiruuan kysyntä osoittautuikin hankkeen aikana suureksi. Esimerkiksi perunoita tilattiin koko hankkeen aikana yli 2 000 kiloa. Viljatuotteista kysytyimpiä olivat erilaiset vehnävalmisteet, joita tilattiin liki 900 kiloa, ruistuotteita liki 400 kiloa. Kananmunia toimitettiin tilaajille kahdessa piirissä n. 1 023 kennonaa. Hunajaa toimitettiin liki 140 kiloa. Liitteessä 7 on esitetty eri tuotelajien tilausmääriä koko hankkeen ajalta. Taulukossa on eritelty suurimmat tilausartikkelit. Kaikki hankkeessa välitetyt tuotteet tuottajineen löytyvät liitteen 7 ensimmäisestä osasta.

Hankkeen vaikutuksiin voidaan laskea lähiruuan tunnettavuuden paraneminen hankealueella ja lähituottajien tuotteiden kysynnän kasvaminen. Lähiruoka on hankeajalla noussut trendiksi, mutta hanke on omalta osaltaan auttanut kiinnostuneita tuottajia löytämään lähialueen tuottajien tuotteita. Myös muiden Keski-Suomen alueella toimivien ruokapiirien toiminta on ollut aktiivista ja piirien vetäjät ovat hankkeen aikana voineet vaihtaa kokemuksia ruokapiirin pyörittämisestä.

5 Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Myönteisten tulosten ja lisääntyneiden kyselyjen pohjalta JAPA ry on aloittanut samanlaisella rahoituspohjalla hankkeen Viisari-ryhmän alueella lähiruokapiirien perustamiseksi. Paikallista patoihin -hankkeessa lähiruokapiirit perustetaan todennäköisesti Saarijärvelle ja Äänekoskelle. Yhdistys on aloittanut myös koko Keski-Suomen laajuisen "Kotikulmilta keittiöön - Kuluttajalähtöiset toimintamallit paikallisessa ruuantuotannossa ja jalostuksessa Keski-Suomessa" -esiselvityshankkeen, jonka tarkoituksena on vastata lähiruokaketjujen kehittämisen kannalta olennaisiin haasteisiin ja kehittämistarpeisiin. Tulevaisuuden haasteina on vastata lähiruuan yhä lisääntyvään kysyntään ja logistiikan kehittämiseen pienten tuotemäärien toimittamisen helpottamiseksi. Lähiruuan saatavuuteen liittyvien kehittämistoimenpiteiden tulee ottaa huomioon kaupunkien reuna-alueet sekä ympäröivän maaseudun asukkaat siten, etteivät kehittämistoimenpiteet ohjaa paikallisesti tuotetun ruuan välitystoimintaa kaupunkien keskustoihin.

6 Allekirjoitukset ja päiväykset

Jyväskylässä 15.5.2012

Anna Sarkkinen
Koordinaattori
JAPA ry

7 Liitteet